

KUSCSIK PÉTER

MAGYARORSZÁG PAPIRPÉNZEI 1900-1946

KORONA PÉNZRENDSZER 1900-1926 • PENGŐ PÉNZRENDSZER 1926-1946

KORONA PÉNZRENDSZER PAPÍRPÉNZEI (1900-1926)

Az Osztrák-Magyar Bank bankjegyei, 1900-1918

Az Osztrák-Magyar Monarchiában a XIX. század végén indultak meg az azirányú törekvések, hogy az ezüstvalutáról az aranyvalutára térjenek át. Az ezüstvalutának több hátránya is volt, ugyanis a növekvő ezüsttermelésnek köszönhetően annak vilápiaci ára folyamatosan csökkent. A valutarendezés javuló hitelek és előnyösebb átváltási lehetőségeket jelentett a Monarchia számára.

Magyarországon Wekerle Sándor nevéhez fűződik az aranyvaluta bevezetése, ő terjesztett elő 1891-ben javaslatot, miszerint az addigi ezüstalapról aranyalapra kell átállni, és az állam fedezetlen pénzkibocsátását meg kell szüntetni (a pénzforgalom jelentős százalékát fedezet nélküli államjegyek útján bonyolították). Magyarországon az 1892. évi XVII. törvény tette hivatalossá az aranyvalutát: egy korona értékét fél forintban szabták meg, de a forint továbbra is törvényes fizetőeszköz maradt. Az áttérés nagyon lassú volt, a forintbankjegyek egészen 1902. december 31-ig forgalomban maradtak.

Az osztrák-magyar korona bankjegyeit csak jóval az érmék bevezetése után, 1900-tól kezdték el kibocsátani. A legelsőként forgalomba kerülő koronaértékű bankjegy az 1900-as 20 koronás volt, ezt követte a 1900-es 10 koronás, majd több sorozatban jobb minőségű és nehezebben hamisítható bankjegyekkel cserélték le az előzőket. A papírpénzek stílusa hagyományosnak mondható, a dualista államrendszernek megfelelően a bankjegyek egyik oldala német, a másik magyar nyelvű volt. A leggyakoribb ábrázolások az allegorikus alakok és a női arképek voltak. Valós személyek a korona pénzrendszer papírpénzeire nem kerültek, a bankjegyeken szereplő portrék ma már ismeretlen modellekről készültek. A bankjegyek elő- és hátoldala minden esetben hasonló, egymással teljesen összhangban álló volt, kivételt majd csak háború alatt és a Monarchia felbomlását követően szükségszerűen kiadott papírpénzek képeztek. A magyar oldal minden esetben egynyelvű volt, a német oldalon szerepelt az értékjelzés a Monarchia többi jelentős nemzetiségeinek nyelvein: lengyel, cseh, rutén, szlovén, olasz, horvát, szerb és román.

1914-ben az első világháború kirobbanásának következményeként megakadt az addigi gazdasági fejlődés. A nemesfém pénzek eltűntek a forgalomból, ezért a pénzhiány enyhítésének céljából forgalomba helyezték az 1914-es keltezésű 2 koronást, majd az 1916-os 1 koronást és az 1917-es keltezésű 2 koronás bankjegyet is. Annak ellenére, hogy a bankjegyeken olvasható a fémpénzre válthatóság lehetőségére utaló kitétel, az első világháború alatt szinte kizárólag papírpénzekkel bonyolították a pénzforgalmat.

Külön csoportot képviseltek az 1918-as év végén forgalomba került "fehér" 25 és 200 koronás, majd a második kiadású 1913-as 20 koronás és 10.000 koronás bankjegyek. Mivel ezek már a Monarchia felbomlása után kerültek forgalomba, forgalmuk az utódállamokban nem egy esetben korlátozva volt.

K.1 10 korona, 1900.03.31.

120 x 80 mm, 1901.09.02. - 1907.02.28.

		VG	VF	EF	UNC
☐	K.1) Fótípus	300,-	600,-	1000,-	2000,-
☐	K.1s) MUSTER	✓ -	-	600,-	1200,-

• Ismert "ECHT" bélyegzéssel is.

K.2 20 korona, 1900.03.31.

135 x 90 mm, 1900.09.20. - 1910.06.30.

		VG	VF	EF	UNC
☐	K.2) Fótípus	250,-	500,-	800,-	1500,-
☐	K.2s) MUSTER	✓ -	-	500,-	1000,-

K.5 1000 korona, 1902.01.02.

194 x 129 mm, 1903.01.02. - 1920.03.27.

		VG	VF	EF	UNC
☐	K.5a) Szürkészöld alapnyomat	3,-	8,-	15,-	45,-
☐	K.5b) Rózsaszínes alapnyomat	3,-	8,-	15,-	50,-
☐	K.5s) MUSTER	Ⓢ	-	100,-	150,-

← Szürkészöld és rózsaszínes alapnyomat összehasonlítása.

K.6 10 korona, 1904.01.02.

140 x 80 mm, 1905.02.25. - 1920.03.27.

		VG	VF	EF	UNC
☐	K.6) Főtípus	4,-	20,-	50,-	150,-
☐	K.6s) MUSTER	Ⓢ	-	100,-	150,-

2. Az Osztrák-Magyar Bank bankjegyei, 1900-1918

K.7 20 korona, 1907.01.02.

150 x 90 mm, 1908.06.22. - 1915.12.31.

		VG	VF	EF	UNC
☐	K.7) Főtípus	40,-	80,-	150,-	500,-
☐	K.7s) MUSTER	☑ -	-	150,-	350,-

K.8 100 korona, 1910.01.02.

163 x 108 mm, 1910.08.22. - 1915.05.31.

		VG	VF	EF	UNC
☐	K.8) Főtípus	500,-	1000,-	1500,-	4000,-
☐	K.8s) MUSTER	☑ -	-	1500,-	2500,-

• Forgalomba bocsátása után nagyon hamar megindult a hamisításuk. A hamisítványok olyan jó minőségűek voltak, hogy az 1910-es 100 koronásokat be kellett vonni és lecserelni őket az 1912-es kiadásúakra. A korabeli hamis bankjegyek gyakran az eredetiektől jóval magasabb sorozatszámmal rendelkeznek (2000 felett), így könnyen felismerhetőek.

K.9 100 korona, 1912.01.02.

163 x 108 mm, 1912.12.23. - 1920.03.27.

		VG	VF	EF	UNC
☐	K.9) Főtípus	1,-	5,-	15,-	50,-
☐	K.9s) MUSTER	① -	-	75,-	150,-

- A magyar oldal nélküli 1912-es 100 koronások későbbiek, már a független Ausztria kiadásai.

K.10 20 korona, 1913.01.02.

150 x 90 mm, 1913.09.29. - 1920.03.27.

		VG	VF	EF	UNC
☐	K.10) Főtípus	1,-	6,-	20,-	100,-
☐	K.10s) MUSTER	① -	-	75,-	150,-

- Mélynyomtatási technikával készült. A magyar oldalon az alapnyomatban középen vízszintes vöröses sávval.

K.11 20 korona, 1913.01.02., II. KIADÁS

150 x 90 mm, 1918.10.31. - 1920.03.27.

VG VF EF UNC

☐	K.11)	Főtípus	1,-	6,-	15,-	60,-
☐	K.11s)	MUSTER	!	-	-	75,- 150,-

• Magyar oldalon "II. KIADÁS", osztrák oldalon "II. AUFLAGE" jelöléssel. Az alapnyomat eltérő színű az első kiadású 20 koronához képest. Mélynyomtatási technika felhasználása nélkül, csak ofsetnyomtatással készültek.

K.12 50 korona, 1914.01.02.

160 x 100 mm, 1916.12.18. - 1920.03.27.

VG VF EF UNC

☐	K.12)	Főtípus	4,-	10,-	25,-	120,-
☐	K.12s)	MUSTER	!	-	-	75,- 150,-

K.13 2 korona, 1914.08.05.

113 x 68 mm, 1914.08.16. - ?

		VG	VF	EF	UNC
☐	K.13a) A sorozat	35,-	70,-	150,-	400,-
☐	K.13b) B sorozat	35,-	70,-	150,-	400,-
☐	K.13bs) B sorozat, MUSTER	☑	-	150,-	400,-
☐	K.13c) C sorozat	2,-	6,-	12,-	40,-
☐	K.13cs) C sorozat, MUSTER	Ⓛ	-	50,-	150,-

K13a) A sorozat

K13b) B sorozat

K13c) C sorozat

K13c) Változatok a "C" betűjelre

K.14 10 korona, 1915.01.02.

150 x 80 mm, 1916.07.24. - 1920.03.27.

		VG	VF	EF	UNC
☐	K.14) Főtípus	1,-	5,-	15,-	40,-
☐	K.14s) MUSTER	Ⓛ	-	75,-	150,-

2. Az Osztrák-Magyar Bank bankjegyei, 1900-1918

K.15 1 korona, 1916.12.01.

113 x 69 mm, 1916.12.21. - 1922.12.31.

		VG	VF	EF	UNC
☐ K.15)	Főtípus	0,5,-	1,-	2,-	6,-
☐ K.15s)	MUSTER	①	-	50,-	120,-

▷ **K.25** 7000 feletti sorozat, a Magyar Tanácsköztársaság kiadása.

K.16 2 korona, 1917.03.01.

125 x 85 mm, 1916.12.21. - 1922.03.31.

		VG	VF	EF	UNC
☐ K.16a)	4 számjegyű sorozatszám	0,5,-	1,-	2,-	6,-
☐ K.16as)	4 számjegyű sorozatszám, MUSTER	①	-	50,-	120,-
☐ K.16b)	"A" sorozat és 4 számjegyű sorozatszám	4,-	15,-	40,-	100,-

1135

No. 952637

K16a) 4 számjegyű sorozatszám

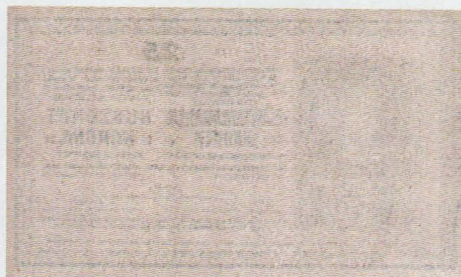
A 1005

No. 007568

K16b) "A" sorozat

▷ **K.26** 7000 feletti sorozat, a Magyar Tanácsköztársaság kiadása 1919-ből.

K.17 25 korona, 1918.10.27.

135 x 80 mm, 1918.10.30. - 1920.03.27.

- K.17a)** sorozatszámánál az "1" talppal
- K.17b)** sorozatszámánál az "1" talp nélkül
- K.17s)** MUSTER

	VG	VF	EF	UNC
	15,-	50,-	100,-	400,-
	15,-	50,-	100,-	400,-
	☑ -	-	150,-	350,-

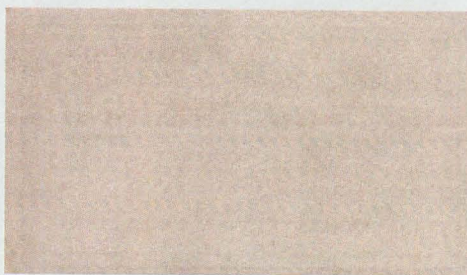
K17a) Az "1" talppal

K17b) Az "1" talp nélkül

▷ **K.22** 3000 feletti sorozat, a Magyar Tanácsköztársaság kiadása 1919-ből.

K.18 200 korona, 1918.10.27.

168 x 100 mm, 1918.10.30. - 1920.03.27.

- K.18a)** B sorozat
- K.18as)** MUSTER
- K.18b)** 000,0xx sorozat

	VG	VF	EF	UNC
	80,-	250,-	500,-	1200,-
	☑ -	-	300,-	600,-
	300,-	800,-	1500,-	2500,-

2. Az Osztrák-Magyar Bank bankjegyei, 1900-1918

- **K.18b** 000,0xx sorozat ismert mindkét oldalon hullámvonalas nyomat nélkül is, tévnyomatnak tekinthető.
- 2000 feletti sorozatszámmal és öt számjegyű sorszámmal, előtte "No" jelzéssel ellátott 200 koronások korabeli hamisítványok (pl. 2534 - No 25347). Nagyobb méretű 000,0xx sorozattal, de a sorszámban vessző nélkül szinténkorabeli hamisítványok (pl. 000,001 - No 18726).

K18a) B sorozat

K18b) 000,0xx sorozat

Előfordul, hogy a sorszámozásnál a vessző helyett pont van.
Feltételezhetően a számozó kopásából adódik.

- ▷ **K.21** A 2000 alatti sorozat, független Magyar Köztársaság kiadása 1918-tól.
- ▷ **K.23** A 2000 feletti sorozat, Magyar Tanácsköztársaság kiadása 1919-ből.

K.19 10.000 korona, 1918.11.02.

194 x 129 mm, 1918.12.19. - 1920.03.27.

VG VF EF UNC

☐	K.19)	Főtípus	60,-	120,-	200,-	500,-
☐	K.19s)	MUSTER	⊙	-	200,-	400,-

- A magyar oldal nélküli (osztrák-osztrák vagy osztrák-ornamentika) 1918-as 10.000 koronások kétsőbbiek, már a független Ausztria kiadásai.

A Monarchia bankjegyei MUSTER jelöléssel

A Monarchia mintabankjegyei a számozások terén teljes egészében megegyeztek a forgalomba helyezett bankjegyekkel. Ezek a bankjegyek egyszer vagy többször voltak lyukasztva, ritkábban MUSTER bélyegzéssel is rendelkeztek. A minták nem feltétlenül tökéletes állapotúak. Felhasználásuk kérdéses, valószínűleg a pénzüintézetek tájékoztatására, vagy dokumentációs célokat szolgáltak.

MUSTER

MUSTER

Az osztrák-magyar mintabankjegyek könnyen hamisíthatóak, ugyanis csak a "MUSTER" lyukasztásban térnek el a forgalmi bankjegyeiktől. Ennek ellenére gyakran könnyen igazolható a "MUSTER" lyukasztás eredetisége, ugyanis többnyire sorszámkövető bankjegyeket jelöltek meg mintaként. A következőknél biztosra vehető az eredetiség:

50 korona, 1902	1231 - 079xx, 1231 - 298xx, 1231 - 980xx
10 korona, 1904	2268 - 0206xx
100 korona, 1910	1020 - 241xx, 1078 - 611xx
100 korona, 1912	1027 - 977xx
20 korona, 1913	1027 - 0928xx, 1099 - 0993xx, 1110 - 0076xx
20 korona, 1913, II. kiadás	1023 - 4258xx, 1111 - 8854xx
2 korona, 1914	1588 - C 1091xx, B 1042 - 9408xx
50 korona, 1914	1005 - 7541xx
10 korona, 1915	1002 - 7010xx
1 korona, 1916	1039 - 3222xx
2 korona, 1917	1055 - 1789xx
25 korona, 1918	1136 - 1676xx
200 korona, 1918	B 1011 - 1443xx
10.000 korona, 1918	1011 - 425xx

2. Az Osztrák-Magyar Bank bankjegyei, 1900-1918

A lefoglalt korabeli hamisítványokat külön megjelölésekkel látták el. Rendszerint ez "FALSIFIKAT." vagy "FALSUM" lyukasztást jelentett, de előfordult "Falso", vagy több nagyobb lyukból álló lyukasztás is.

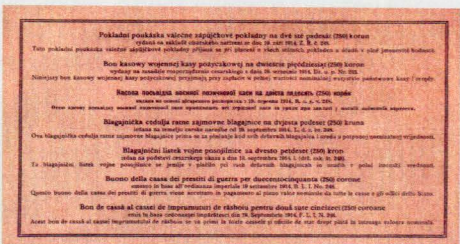
FALSUM FALSIFIKAT Falso

Az Osztrák-Magyar Monarchia pénztárjegyei, 1914-1918

Már a világháború elején próbálkoztak párhuzamos pénzjegyek kibocsátásával. Az osztrák területeken felállított Kriegsdarlehenskasse (hadi kölcsönpénztár) 250, 2000 és 10.000 koronás pénztárjegyeket, a monarchia magyar részén a Magyar Királyi Hadikölcsönpénztár szintén 250, 2000 és 10.000 koronás címletű pénztárjegyeket tervezett kiadni. A hadi kölcsönpénztárak működését az Osztrák-Magyar Bank biztosította. Kötelező lett volna az elfogadásuk állampénztáraknak és hivataloknak, azonban magánszemélyeknek nem. A magyar sorozat sosem került forgalomba, ezért is csak MINTA lyukasztással ismeretesekek. Az osztrák sorozatot leginkább a központi bank és a hadi kölcsönpénztárak használhatták az egymás közötti pénzforgalom lebonyolítására. A monarchia összeomlásának idején, 1918. októberében néhány hónapra az eredeti rendeltetésétől eltérően is forgalomba kerültek.

Háború elvesztésének következményeként a központi bank nem tudta kielegíteni a folyamatosan növekvő szükségletet a bankjegyekből, ezért 1918. őszén további pénztárjegyek kiadása mellett döntöttek. A nem kamatozó pénztárjegyeknél a német nyelvűek "a vista" jelöléssel, a magyarok "látra" jelöléssel vannak ellátva (1000, 5000 és 10.000 koronás címletek), aminek jelentése az volt, hogy a bemutatásnál azonnal fizetendő (nincs időhöz kötve). A különféle 1000 és 1.000.000 korona közötti, fizetési dátummal ellátott, és ezért "a vista"- "látra" jelölés nélküli, kamatozó pénztárjegyek nem tekinthetőek klasszikus értelemben vett papírpénzeknek.

KPJ.1 250 korona, 1914.09.14., osztrák kiadás

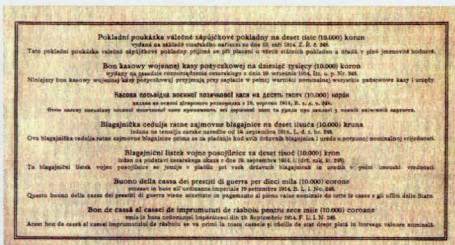

250 x 140 mm, -

		VG	VF	EF	UNC
☐	KPJ.1a) Főtípus	300,-	600,-	800,-	1200,-
☐	KPJ.1b) Lyukasztással érvénytelenítve	300,-	600,-	800,-	1200,-
☐	KPJ.1s) MUSTER lyukasztással	-	-	800,-	1200,-

3. Az Osztrák-Magyar Monarchia pénztárjegyei, 1914-1918

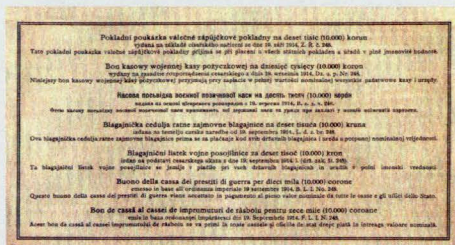
KPJ.2 2000 korona, 1914.09.14., osztrák kiadás

250 x 140 mm, -

		VG	VF	EF	UNC
☐	KPJ.2a) Főtípus	300,-	600,-	800,-	1200,-
☐	KPJ.2b) Lyukasztással érvénytelenítve	300,-	600,-	800,-	1200,-
☐	KPJ.2s) MUSTER lyukasztással	-	-	800,-	1200,-

KPJ.3 10.000 korona, 1914.09.14., osztrák kiadás

250 x 140 mm, -

		VG	VF	EF	UNC
☐	KPJ.3a) Főtípus	400,-	800,-	1200,-	1500,-
☐	KPJ.3b) Lyukasztással érvénytelenítve	400,-	800,-	1000,-	1500,-
☐	KPJ.3s) MUSTER lyukasztással	-	-	1000,-	1500,-

KPJ.4 250 korona, 1914.09.27., magyar kiadás

183 x 112 mm, nem került forgalomba

VG VF EF UNC

KPJ.4) MINTA lyukasztással

———— RITKA ————

KPJ.5 2000 korona, 1914.09.27., magyar kiadás

195 x 126 mm, nem került forgalomba

VG VF EF UNC

KPJ.5) MINTA lyukasztással

———— RITKA ————

3. Az Osztrák-Magyar Monarchia pénztárjegyei, 1914-1918

KPJ.6 10.000 korona, 1914.09.27., magyar kiadás

216 x 140 mm, nem került forgalomba

VG VF EF UNC

KPJ.6) MINTA lyukasztással

———— RITKA ————

KPJ.7 1000 korona, 1918.10.28. - 1918.10.30., osztrák kiadás

220 x 130 mm, -

VG VF EF UNC

KPJ.7a1) Hátoldal üres

1000,- 1500,- 2000,- 3000,-

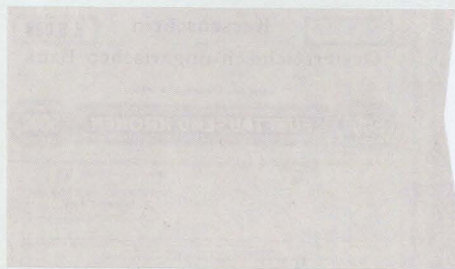
KPJ.7a2) Hátoldal üres,
lyukasztással érvénytelenítve

800,- 1200,- 1500,- 2000,-

KPJ.7b) Hátoldal szöveggel, nyolc nyelven

———— RITKA ————

KPJ.8 5000 korona, 1918.10.28. - 1918.10.30., osztrák kiadás

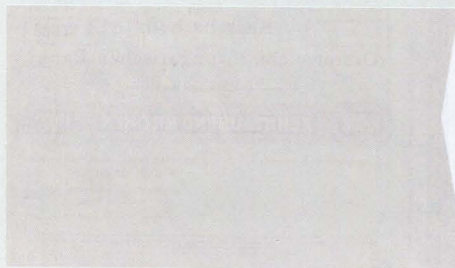

220 x 130 mm, -

VG VF EF UNC

☐	KPJ.8a1)	Hátoldal üres	_____	RITKA	_____
☐	KPJ.8a2)	Hátoldal üres, lyukasztással érvénytelenítve	_____	RITKA	_____
☐	KPJ.8b)	Hátoldal szöveggel, nyolc nyelven	_____	RITKA	_____

KPJ.9 10.000 korona, 1918.10.28. - 1918.10.30., osztrák kiadás

220 x 130 mm, -

VG VF EF UNC

☐	KPJ.9a)	Főtípus	_____	RITKA	_____

3. Az Osztrák-Magyar Monarchia pénztárjegyei, 1914-1918

KPJ.10 1000 korona, 1918.10.30. - 1918.11.29., magyar kiadás

220 x 130 mm, -

VG VF EF UNC

		VG	VF	EF	UNC
☐	KPJ.10a) Budapest	———— RITKA ————			
☐	KPJ.10b) Kolozsvár	1500,-	2500,-	3500,-	5000,-
☐	KPJ.10c) Szatmár-Németi	1500,-	2500,-	3500,-	5000,-

KPJ.11 5000 korona, 1918.10.30. - 1918.11.29., magyar kiadás

220 x 130 mm, -

VG VF EF UNC

☐	KPJ.11a) Budapest	———— RITKA ————			
☐	KPJ.11b) Kolozsvár	———— RITKA ————			
☐	KPJ.11c) Szatmár-Németi	———— RITKA ————			

KPJ.12 10.000 korona, 1918.10.30. - 1918.11.29., magyar kiadás

220 x 130 mm, -

VG VF EF UNC

☐	KPJ.12a)	Budapest	_____	RITKA	_____
☐	KPJ.12b)	Kolozsvár	_____	RITKA	_____
☐	KPJ.12c)	Szatmár-Németi	_____	RITKA	_____

A korona bankjegyek bélyegzései

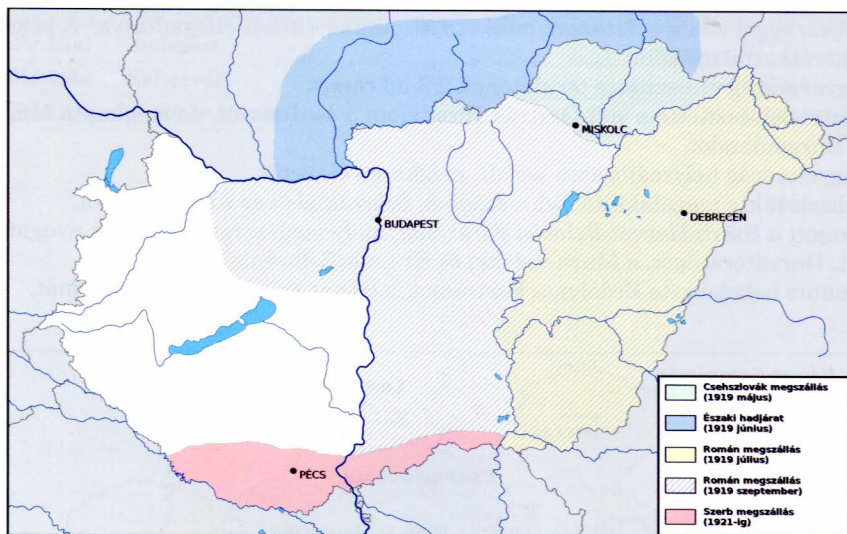
A Monarchia összeomlása idején egymás után nyilvánították ki függetlenségüket a nemzeti tanácsok, 1918. október 28-án Csehszlovákia, 1918. november 7-én Lengyelország, 1918. december 1-jén a Szerb-Horvát-Szlovén Királyság és Nagy-Románia megalakulását hirdették ki. Ezzel egy időben Ausztria és Magyarország is bejelentette a függetlenségét. A győztes államok és a Monarchia utódállamai etnikai, történelmi, gazdasági és stratégiai alapon követeltek területeket, akár fegyveres úton, több esetben átlépve az előírt demarkációs vonalakat. Egy-két kivételtől eltekintve sehol sem népszavazás döntött az adott terület hovatartozásáról. Az újonnan alakult országok nem egy esetben nemcsak a vesztesekkel szemben kerültek konfliktusba, hanem egymással is (pl. a csehszlovák-lengyel konfliktus Těšín-Cieszyn miatt). A Párizs környéki békekonferencia tárgyalásokon került sor a határok meghúzására, Ausztriával a Saint-Germaini béke (1919. szeptember 10.), Magyarországgal pedig a Trianoni béke (1920. június 4.) lett elfogadva. A békediktátumok következményeként:

- Magyarország elveszítette területének 2/3-ad részét.
- Ausztria elveszítette a volt Osztrák Birodalom 3/4-ed részét, de megkapta Magyarországtól Burgenlandot.
- Lengyelország helyreállításra került, megkapta Galíciát.
- Csehszlovákia megalakult Csehországból, Szlovákiából és Kárpátaljából.
- Létrejött a Szerb-Horvát-Szlovén Királyság, mely megszerezte a Bánát nyugati felét, Bácskát, Horvátországot, a Mura-vidéket és Krajnát (Szlovénia).
- Románia bekebelezte Erdélyt, a Partiumot, a Bánát keleti felét és Bukovinát.

A Monarchia felbomlása után a Károlyi Mihály-kormány egyik döntése a katonaság leszerelése volt, ennek következményeként Magyarország elveszítette a cseh, román és szerb alakulatokkal szemben a védekező képességét. A szerbek 1918 novemberében kezdték meg Dél-Magyarország megszállását: 9-én elfoglalták Újvidéket, 13-án Szabadkát, 18-án már Mohácson voltak. Pécs környékét egészen 1921-ig megszállva tartották. A cseh csapatok is hamar elfoglalták a széthulló Magyarország északi területeit. 1918. december 29-én el-

foglalják Kassát, 1919 január 1-én pedig Pozsonyt. 1918. december 30-án Szegedet francia csapatok vonják ellenőrzésük alá. Románok is folyamatosan kebelezik be az erdélyi és partiumi területeket, a magyar csapatok az Antant által kijelölt demarkációs vonal mögé szorúlnak. A Magyar Tanácsköztársasággal történő sikertelen tárgyalások következményeként az Antant szabad kezet adott az intervenciós csapatoknak. 1919 májusában a cseh csapatok elfoglalják Sátoraljaújhelyt, és egészen Miskolcig nyomulnak előre. Román offenzívát sem tudják megállítani, 1919. májusára a Tiszántúl is elveszett. A magyar Vörös Hadsereg május 9-én indította meg az ellentámadását (Északi hadjárat), május 20-án foglalták vissza Miskolcot, június 11-én bevették Kassát és napokon belül elérték a lengyel határt. Az Antant ígéretet tett arra, ha feladják az északi területeket, akkor a Tiszántúlról kivonják a megszálló román erőket. A magyar Vörös Hadsereg csapatai ennek megfelelően visszavonultak, azonban a román csapatok nem mozdultak a Tisza mellől. Július 29-án a románok átlépték a Tiszát, a Magyar Tanácsköztársaság összeomlik, augusztusban már Budapest is román megszállás alá kerül.

A Monarchia utódállamai a bankjegyforgalom szempontjából problémák elé néztek, ugyanis az újonnan alakult államok nem rendelkeztek saját bankjegynyomdákkal, így nem lehetett azonnal az osztrák-magyar korona bankjegyeket más pénzre lecserélni. Az Ausztriával aláíratott Saint-Germaini békeszerződés is rendelkezett a bankjegyek lebélyegzéséről: "Az Ausztria örökébe lépett államok tartoznak két hónapon belül a területükön levő bankjegyeket bélyegezni és 12 hónapon belül saját pénzükre becserélni...". Az utódállamok különböző időben és változatos módon jelölték meg, bélyegezték a bankjegyeket:

- Ausztria először 1919.03.12-től (Deutschösterreich), másodszer pedig 1920.10.04-én (Ausgabe nach dem...) bélyegezte le az osztrák-magyar bankjegyeket.
- Magyarország 1920.03.18-tól 1920.03.27-ig, majd kétszeri meghosszabbítással 1920.04.11-ig végezte el a lebélyegzést.
- Csehszlovákia 1919.03.03. és 1919.03.12. között jelölte meg bélyeggel a bankjegyeit.
- Lengyelország 1919.03.26-ra tervezte a lebélyegzést, de az nem történt meg.
- Romániában 1919.06.10-től 1919.08.28-ig történt a lebélyegzés.
- A Szerb-Horvát-Szlovén államszövetség 1918.10.30-tól jelölte meg a bankjegyeit, a Szerb-Horvát-Szlovén Királyság hivatalosan 1918.12.25-től kezdődően, egészen 1919.01.11-ig, másodszer pedig 1919.09.26. és 1919.12.15. között.

Magyarország bélyegzései

A világháború után megalakult Magyar Köztársaság minisztertanácsa eredetileg március végére tervezte a Monarchia bankjegyeinek megjelölését, ebben azonban megakadályozta a Magyar Tanácsköztársaság kikiáltása. A Tanácsköztársaság kormánya a bankjegybélyegzés előkészületeit leállította és helyette új bankjegyek készítésébe fogott. Magyarországon a bankjegyek bélyegzésével a Tanácsköztársaság bukása után kezdtek el ismét foglalkozni. Az M.E. 1700/1920-as számú rendelet rendelkezett arról, hogy "Az Osztrák-Magyar bank által kibocsátott Magyarországnak magyar közigazgatás alatt álló területén forgalomban lévő 10, 20, 25, 50, 100, 200, 1.000 és 10.000 koronás bankjegyek magyar felülbélyegzéssel látandók el."

A bankjegyekre 39 mm átmérőjű bordó-vörös színben nyomott, kívül és belül fogazott, sűrű vonalakkal alkotott rajzokkal kitöltött kör alakú bélyegzés került. A bélyegzés középső mezejében országcímer "MAGYARORSZÁG" körirattal található. A bankjegyek megjelölését 1920. március 18-tól április 11-ig, majd többszöri meghosszabbítással április 25-ig hajtották végre. A bankjegybélyegzés befejezése után mindenkinek tilos volt magyar felülbélyegzéssel el nem látott bankjegyet fizetési eszközül követelni, adni, vagy elfogadni. Felülbélyegzésre nem kerültek és bélyegzés nélkül továbbra is törvényes fizetési eszközül szolgáltak a következő bankjegyek:

- Az összes 1 és 2 koronás bankjegy, beleértve a Tanácsköztársaság alatt kiadott 7000 feletti sorozattal ellátottakat is.
- A Tanácsköztársaság idején kiadott 5, és a "júliusi" 10 és 20 koronás bankjegyek.
- A szintén a Tanácsköztársaság idején forgalomba hozott 3000 feletti sorozattal ellátott 25 és az „A” 2000 feletti sorozatú 200 koronások. A korábbi M.E. 3954/1919-es számú rendelet alapján a 25 koronásokat 5 korona értékben, a 200 koronásokat pedig 40 korona értékben köteles volt mindenki fizetésként elfogadni.
- A Tanácsköztársaság bukása után (a Friedrich-kormány idején) kiadott "augusztusi" 10 és 20 koronás bankjegyek.

A bankjegyen történő bélyegzés szabályos elhelyezkedéséről szintén rendeletben gondoskodtak az alábbiak szerint:

- Az 1904.01.02-i keltezésű 10 koronás szöveges részének a közepére kerüljön az álló címerű bélyegző.
- Az 1915.01.02-i keltezésű 10 koronás bal felső szakaszán úgy, hogy az álló címerű bélyegző fele a fehér szelvényre essen.
- Az első és második kiadású 1913.01.02-i keltezésű 20 koronás magyar részének bal felső szakaszán úgy, hogy a címer jobb sarkát érintse az álló címerű bélyegző.
- Az 1914.01.02-i keltezésű 50 koronás magyar részének bal felső mezejében az álló címerű bélyegző részben takarja a női fejet.
- Az 1912.01.02-i keltezésű 100 koronás magyar szöveges részének felső közepére kerüljön az álló címerű bélyegző.
- Az 1902.01.02-i és az 1918.11.02-i keltezésű 1000 és 10.000 koronás magyar oldalának bal alsó mezejében levő aláírást fedje a baloldalra döntött fekvésű bélyegző címer úgy, hogy a címer felső része a bankjegy bal széle felé essen.

4.1. Magyarország bélyegzései

- A 25 és 200 koronás bankjegyeknél a bélyegzés a magyar szövegű részre essen. (A rendelet alapján a 25 koronásokból csakis az osztrák-magyar kiadású 3000 alatti sorozattal, a 200 koronásokból az osztrák-magyar "B" és számozott sorozattal, illetve a magyar 2000 alatti "A" sorozattal ellátott bankjegyek kerültek bélyegzésre).

A más országok felülbélyegzéseivel ellátott bankjegyek és a sérült (hiányos) bankjegyek nem kerültek felülbélyegzésre. Nem bélyegezték le az Osztrák-Magyar bank által a forgalomból korábban már kivont, alábbi bankjegyeket sem:

- az 1902.01.02-i keltezésű 50 koronást,
- az 1907.01.02-i keltezésű 20 koronást,
- az 1910.01.02-i keltezésű 100 koronást.

A forgalomból már kivont, de még átváltható bankjegyeket azonban a gyűjtőhelyek átvették és az Osztrák-Magyar bank szabályai értelmében való kicserélés céljából a budapesti főintézethez juttatták el. Az Osztrák-Magyar banknál az 1902-es 50 koronást 1925.07.31-ig, az 1907-es 20 koronást 1921.12.31-ig és az 1910-es kiadású 100 koronást 1921.05.31-ig lehetett átváltani más bankjegyekre, de csak a bélyegzés nélkülieket, ezért is nem került bélyegzés ezekre a bankjegyekre. Előfordult mind a három bankjegy "MAGYARORSZÁG" bélyegzéssel ellátva is, de ezek kivétel nélkül hamis, vagy téves bélyegzések. A hamis bélyegzések jelentős része annyira jól sikerült, hogy nagyon nehezen megkülönböztethetők az eredetiektől. A felismert hamis bélyegzéseket andráskereszttel érvénytelenítették. Az Osztrák-Magyar bank bécsi főintézete a hamis bélyegzésű bankjegyeket, ha a budapesti központ azt további felülbélyegzéssel igazolta (Stempel wurde von den kön.-ung. Staatsdruckerei in Budapest lauf Mitteilung der Oesterreichisch-ungarischen Bank, Hauptanstalt in Budapest, als unecht befunden), bizonyos illeték ellenében kicserélte. Ez a bélyegzés ismert az 50, a 100, az 1000 és a 10.000 koronás bankjegyeken.

Andráskereszttel érvénytelenített hamis bélyegzés

Érvénytelenített hamis bélyegzés az OMB további bélyegzésével

KMO.1 10 korona, 1904.01.02. (1920)

140 x 80 mm, 1920.03.19. - 1922.12.31.

	VG	VF	EF	UNC
☐ KMO.1) Főtípus	10,-	40,-	100,-	300,-

KMO.2 10 korona, 1915.01.02. (1920)

150 x 80 mm, 1920.03.19. - 1922.12.31.

	VG	VF	EF	UNC
☐ KMO.2) Főtípus	2,-	6,-	20,-	50,-

KMO.3 20 korona, 1913.01.02. (1920)

150 x 90 mm, 1920.03.19. - 1922.12.31.

	VG	VF	EF	UNC
☐ KMO.3) Főtípus	3,-	10,-	40,-	200,-

4.1. Magyarország bélyegzései

KMO.4 20 korona, 1913.01.02. (1920), II. kiadás

150 x 90 mm, 1920.03.19. - 1922.12.31.

	VG	VF	EF	UNC
☐ KMO.4) Főtípus	2,-	6,-	20,-	60,-

KMO.5 25 korona, 1918.10.27. (1920)

135 x 80 mm, 1920.03.19. - 1922.12.31.

	VG	VF	EF	UNC
☐ KMO.5a) sorozatszám nélkül az "1" talppal	75,-	125,-	200,-	500,-
☐ KMO.5b) sorozatszám nélkül az "1" talp nélkül	75,-	125,-	200,-	500,-

- Hivatalosan nem bélyegzték le az Osztrák-Magyar bank által a forgalomból korábban már kivont bankjegyeket, így az 1902-es 50, 1907-es 20 és az 1910-es 100 koronást, illetve a Tanácsköztársaság által kiadott fehérpénzeket sem. Ennek ellenére előfordulnak "MAGYARORSZÁG" bélyegzéssel is, ezek kivétel nélkül hamis vagy téves bélyegzések. Nem szerepelnek külön vátozatként, ugyanis nem lehetett őket törvényes fizetőeszközként használni.

4. A korona bankjegyek bélyegzése

KMO.6 50 korona, 1914.01.02. (1920)

160 x 100 mm, 1920.03.19. - 1922.12.31.

KMO.6) Főtípus

VG	VF	EF	UNC
5,-	12,-	25,-	120,-

KMO.7 100 korona, 1912.01.02. (1920)

163 x 108 mm, 1920.03.19. - 1922.12.31.

KMO.7) Főtípus

VG	VF	EF	UNC
2,-	6,-	15,-	45,-

4.1. Magyarország bélyegzései

KMO.8 200 korona, 1918.10.27. (1920)

168 x 100 mm, 1920.03.19. - 1922.12.31.

		VG	VF	EF	UNC
☐	KMO.8a) B lxxx sorozat	150,-	400,-	800,-	1500,-
☐	KMO.8b) 000,0xx sorozat	500,-	800,-	1500,-	3000,-
☐	KMO.8c) A lxxx sorozat	100,-	200,-	300,-	500,-

KMO.9 1000 korona, 1902.01.02. (1920)

194 x 129 mm, 1920.03.19. - 1922.12.31.

		VG	VF	EF	UNC
☐	KMO.9a) Szürkészöld alapnyomat	4,-	8,-	20,-	60,-
☐	KMO.9b) Rózsaszínes alapnyomat	4,-	8,-	20,-	60,-

KMO.10 10.000 korona, 1918.11.02. (1920)

194 x 129 mm, 1920.03.19. - 1922.12.31.

	VG	VF	EF	UNC
☐ KMO.10) Főtípus	30,-	70,-	150,-	400,-

4.1. Magyarország bélyegzései

Aradi bélyegzések

Miután 1919. március 21-én Budapesten kikiáltották a Magyarországi Tanácsköztársaságot, a Károlyi-kormány (Károlyi Mihály) idején még aktívan politizáló, régi dualista államhoz köthető politikusok jelentős része elmenekült a fővárosból. Tekintélyes részük Bécsben talált menedéket, Károlyi Gyula viszont a megszállást egyelőre elkerülő Aradra menekült, ahol május 5-én vezetésével felállt az első ellenforradalmi kormány. A román hadsereg néhány nap múlva megszállta a várost és a minisztereket internálta. Közülük néhányan a franciák által megszállt Szegedre menekültek, ahol később Károlyi Gyula létrehozta az első szegedi kormányt.

Az aradi kormányhoz köthetőek a "PÉNZÜGYIGAZGATÓSÁG ARAD" szövegű, 35mm átmérőjű koralakú fekete bélyegzések. Irodalmi adatok szerint előfordulhat 25 és 200 koronás bankjegyeken.

Szegedi bélyegzések

Az előrenyomuló román hadsereg elől a francia megszállás alatt lévő Szegedre menekült aradi kormány néhány tagjából alakult meg 1919. május 31-én az első szegedi kormány. Június 14-én jelent meg Solymossy pénzügyminiszter rendelete, amelyben a 25 és a 200 koronás bankjegyeket mindenki köteles volt a kijelölt beváltóhelyeken lebélyegeztetni. A bankjegyek bélyegzésének célja az volt, hogy elejét lehessen venni a Magyar Tanácsköztársaság által nyomtatott bankjegyek beáramlásának. A bélyegzéseket hamarosan hamisítani kezdték, ezért elrendelték, hogy az addig használt könnyen hamisítható nedves bélyegzés helyett szárazbélyegzéseket használjanak, ezért a már nedvesbélyegzővel ellátott bankjegyeket is újból lebélyegzték. A bankjegyek bélyegzéssel történő megjelölését több intézmény végezte el:

SZ.1a	Müller és Tsa Bank és váltóüzlet	kör szárazbélyegző
SZ.1b	Müller és Tsa Bank és váltóüzlet	ovális nedvesbélyegző
SZ.2	May R. Miksa Bankcég	szárazbélyegző
SZ.3	Neu Ernő Bankcég	kör szárazbélyegző
SZ.4	Szeged-Alföldi Takarékpénztár RT	30 mm-es kör szárazbélyegző
SZ.5	Szegedi Általános Hitelbank	kör szárazbélyegző
SZ.6	Szegedi Bank-Egyesület R. T. 1906.	30 mm-es kör szárazbélyegző
SZ.7a	Szeged Csongrádi Takarékpénztár	40 mm-es kör szárazbélyegző
SZ.7b	Szeged Csongrádi Takarékpénztár	38 mm-es kör szárazbélyegző
SZ.8	Szegedi Kereskedelmi és Iparbank	30 mm-es kör szárazbélyegző
SZ.9a	Szegedi Kézműves Bank	17 mm-es kör szárazbélyegző
SZ.9b	Szegedi Kézműves Bank	58x15 mm-es nedvesbélyegző
SZ.10	Szegedi Népbank	kör szárazbélyegző
SZ.11	Szegedi Kölcsönös Segítő Egyesület	kör szárazbélyegző
SZ.12	Szeged Központi Bank	kör szárazbélyegző
SZ.13a	Osztrák-Magyar Bank Szegedi Fiókintézete	48x8 mm-es nedvesbélyegző
SZ.13b	Österreichisch-Ungarische Bank Szeged Osztrák-Magyar Bank Szeged	33 mm-es kör nedvesbélyegző
SZ.14	Algyő Község	35 mm-es kör nedvesbélyegző
SZ.15	Tápé község	-
SZ.16	Magyar Kir. Államvasutak	25mm-es kör szárazbélyegző

4. A korona bankjegyek bélyegzései

SZ.17	Magyar Kir. Állampénztár Szegeden	35 mm-es kör nedvesbélyegző
SZ.18	Szegedi Pénzügyminisztérium	60x34 mm-es téglalap
SZ.19	Szegedi Posta- és Távíróhivatal Szegeden	30 mm-es kör nedvesbélyegző
SZ.20a	Szeged Szab. Kir. Város Polgármestere	25x30 mm-es szárazbélyegző
SZ.20b	Szeged Szab. Kir. Város Polgármestere	60x35 mm-es nedvesbélyegző
SZ.21	Szeged Szab. Kir. Város Tanácsa	56x32 mm-es szárazbélyegző

SZ.18 Szegedi Pénzügyminisztérium

SZ.21 Szeged Szab. Kir. Város

A román megszállás bélyegzései

A román hadsereg által megszállt erdélyi és kelet-magyarországi területeken különféle, többnyire pénzintézetek bélyegzéseivel lettek ellátva a 25 és a 200 koronások. A bélyegzés célja az volt, hogy növeljék a bankjegyek árszóját és megakadályozzák az idegen bankjegyek beáramlását. Felülbélyegzésre kerültek mindazon 25 és 200 koronások, amelyek a Tanácsköztársaság kiadásain kívül a volt Monarchia területén forogtak és más utólagos jelölés nélküliek voltak. Egy bankjegyen néha előfordult 2-3 bélyegzés is, a már megjelölt bankjegyeket pedig szórványosan újra ellátták Debrecen város szárazbélyegzőjével. Lehetséges változatok (továbbiak létezése nem kizárt):

RM.1	<i>Békés-Szentandrási Takarékpénztár részvényfőnökség</i>	Békésszentandrás Békés-Szentandrás Takarékpénztár RT. 70x1 5mm
RM.2a	DEBRECENI IPAR-ÉS KERESKELMI BANK	Debrecen Debreczeni Ipar és Kereskedelmi Bank 65x4 mm
RM.2b		Debrecen A Debreczeni Reform. Tanítók Segély Egyesülete 50x28 mm
RM.2c	Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság Debreceni főgynöksége	Debrecen Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság Debreczeni főgynöksége 50x8 mm
RM.2d	Magyar Általános Hitelbank Debreczeni fiókja	Debrecen Magyar Általános Hitelbank Debreczeni fiókja 65x3 mm
RM.2e		Debrecen Magyar Állampénztár Debrecen 1919 33x33 mm

4.1. Magyarország bélyegzései

RM.2f		Debrecen Szabadkirályi Debreczen Város pecsétje 1810 25x30 mm szárazbélyegző
RM.2g		Debrecen Alföldi Takarékpénztár Bank RT
RM.2h		Debrecen Általános Forgalmi Bank RT
RM.2i		Debrecen Debreczeni Első Takarékpénztár RT
RM.2j		Debrecen Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank 65x4 mm
RM.2k		Debrecen Gazdasági Takarékpénztár RT
RM.2l		Debrecen Gazdák Bankja RT
RM.2m		Debrecen Kölcsönös Segélyző Egylet
RM.2n		Debrecen Közgazdasági Bank és Váltóüzlet RT
RM.2o		Debrecen Takarék és Hitelbank RT
RM.3	H.SZOBOSZLÓI TAKARÉKPÉNZTÁR	Hajdúszoboszló H.Szoboszlói Takarékpénztár 50x3mm
RM.4	KABA KÖZSÉG ELŐLJÁRÓSÁGA	Kaba Kaba Község Elöljárósága 90x8 mm
RM.5		Kisújszállás Magyar Állampénztár Kisújszállás 1919. 33x33 mm
RM.6		Kunhegyes Kunhegyes Község Pénztári Hivatala 1898. 35x3 5mm
RM.7	„POPORUL” TAKARÉK ÉS HITELINTÉZET RÉSZVÉNYTÁRSASÁG LUGOS	Lugos Poporul Takaréék és Hitelintézet Részvénytársaság Lugos 70x8 mm
RM.8		Máramarossziget Máramarossziget RT. Koronaváros Pénztára 1849. 35x35 mm

4. A korona bankjegyek bélyegzései

RM.9		Mesterszállás Jász-Nagykun-Szolnok Vármegye Mesterszállás Község 1901 35x35 mm
RM.10a		Mezőtúr Jász-Nagykun-Szolnok Vármegye Mezőtúr város 35x35 mm
RM.10b		Mezőtúr Magyar Kir. Adóhivatal Mezőtúron 35x35 mm
RM.11		Nagyszöllős Nagyszöllős község pénztára 1907 35x35 mm
RM.12	NYÍRBÁTORI TAKARÉKPÉNZTÁR	Nyírbátor Nyírbátori Takarékpénztár 48x5 mm
RM.13a	OSZTRÁK-MAGYAR BANK Nyíregyházi fiókintézet.	Nyíregyháza Osztrák—Magyar Bank Nyíregyházi fiókintézete 48x10 mm
RM.13b		Nyíregyháza Oesterreichisch-Ungarische Bank Filiale Nyíregyháza 33x33 mm
RM.14		Orosháza Állampénztár Orosháza 32x32 mm
RM.15		Pusztatómaji Pusztatómaji Uradalom 36x36 mm
RM.16	Püspökladányi Hitelszövetkezet mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja	Püspökladány Püspökladányi Hitelszövetkezet mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja 70x10 mm
RM.17		Temesvár Magyar Általános Hitelbank Temesvári Fiókja 70x8 mm

4.1. Magyarország bélyegzései

RM.18		Törökszentmiklós Jász-Nagykun-Szolnok Vármegye Törökszentmiklós 35x35 mm
RM.19a	ERDÉLYI BANK ÉS TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG	Erdélyi Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság 45x9 mm
RM.19b	ERDÉLYI BANK ÉS TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG	Erdélyi Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság 50x10 mm
RM.19c	TELJES TISZTELETTEL ERDÉLYI BANK ÉS TAKARÉKPÉNZTÁR R. T.	Teljes Tisztelettel Erdélyi Bank és Takarékpénztár R. T. 71x9 mm
RM.19d	ERDÉLYI BANK ÉS TAKARÉKPÉNZTÁR R. T.	Erdélyi Bank és Takarékpénztár R. T. 72x5 mm
RM.19e	Erdélyi bank és takarékpénztár részvénytársaság.	Erdélyi bank és takarékpénztár részvénytársaság 60x10 mm
RM.19f	SIEBENBÜRGISCHE BANK UND SPARCASSA A. G.	Siebenbürgische Bank Und Sparcassa A. G. 65x6 mm
RM.20		Román katonai Romania Regimentul 10 Vanatorilor Compania Mitralior 30x30 mm
RM.21		Román katonai Romania Comisariat Divizionare 30x30mm

További bélyegzések

A francia megszállás alatt lévő Temesvárhoz köthető a "Felülbélyegezve / Temesvár városi taná- / csanak 1919. évi június / 10-én kelt 23.475 számú / rendelete alapján" gépi bélyegzés. Mérete 52x35 mm és többnyire a bankjegy bal alsó sarkában található. Leggyakrabban a második kiadású 1913-as 20 koronáson fordul elő, de ismert a 25 és a 200 koronásokon is.

Előfordulnak korona bankjegyek, amelyeken a román vagy valamilyen szerb-horvát-szlován bélyegzés mellett 47x30 mm méretű ovális "Magyarország" bélyegző is szerepel. Korabeli források hiányában ezek eredete nem meghatározható. Egyes korai numizmatikai írások Szeged városához társítják, de valószínűbb, hogy a papírpénz szűkében lévő Pécs városa használhatta ezt a bélyegzést.

Sok egyéb magyar nyelvű bankjegy megjelölés ismeretes, ezeknek nagyobb része valójában szerb-horvát-szlovén statisztikai bélyegzés, ugyanis a megszállók felhasználták mindenféle előzőleg adminisztrációs célokra használt bélyegzőt, így a pénzügyi intézmények, járási-, városi- és községi hivatalok magyar nyelvű bélyegzőit is. További magyarországi bélyegzések is ismeretesek, mint például a Tanácsköztárság fehérpénzeinél megtalálható katonai bélyegzések (pl. "III. Hadtest Katonai Szervező Csoportja"), vagy a valószínűleg sosem létezett Baranya–Bajai Szerb–Magyar Köztársaság bélyegzése, de ezeknek történelmi háttére nem teljesen tisztázott, ezért nem kaptak helyet ebben a kiadványban.

Ausztria bélyegzései

Ausztria először 1919. márciusától jelölte meg a bankjegyeit, és látta el őket vízszintes 55x20 mm-es DEUTSCHÖSTERREICH bélyegzéssel. A magasabb címletek esetében hamar megindult a bélyegzések hamisítása, ezért a bélyegzett bankjegyek eredetiségének megerősítése érdekében az 1000 és 10.000 koronás bankjegyek további jelöléssel kerültek forgalomba:

”ECHT / OESTERREICHISCH-UNGARISCHE BANK / Haupanstalt Wien” (Eredeti / Osztrák-Magyar Bank). Előfordulnak bankjegyek, amelyeknél a bélyegzés hamissága ”NOT ECHT / STEMPEL FALSCH” (bankjegy eredeti / bélyegzés hamis) és esetleg ”Kommission zur Prüfung beanstandeter Banknoten” (kifogásolt bankjegyek vizsgálóbizottsága) kézi bélyegzéssel van jelölve.

1920-ban kerültek forgalomba a bélyegzett 1 és 2 koronás bankjegyek, illetve szintén ekkor az osztrák-magyar bankjegyekre hasonlító, de eltérő nyomatú 100, 1000 és 10.000 koronás bankjegyek DEUTSCHÖSTERREICH bélyegzéssel. Ezeknek a bankjegyeknek a magyar oldalát lecserélték német nyelvűre vagy ornamentikus rajzolatra. Nem tekinthetők az Osztrák-Magyar Monarchia felülbélyegzett bankjegyeinek, mivel Ausztria csakis felülbélyegzéssel nyomtatta őket, vagyis nem létezett bélyegzés nélküli változat.

1920. október 21-től kerültek forgalomba az ”Ausgegeben nach dem 4. Oktober 1920” bélyegzéssel ellátott bankjegyek. Valamennyi címleten a bélyegzés ferde fekvésben lett elhelyezve, az 1 koronáson fekete, a 2 koronáson zöld, a többi bankjegyten piros színben.

DEUTSCHÖSTERREICH bélyegzés

további "ECHT..." bélyegzéssel

Jelölt hamis bélyegzés

"Ausgegeben nach dem ..." bélyegzés

KAU.1 1 korona, 1916.12.01. (1920)

113 x 69 mm, 1920 - 1924.01.31.

		VG	VF	EF	UNC
☐	KAU.1) DEUTSCHÖSTERREICH bélyegzés	0.2,-	0.4,-	1,-	2,-
☐	KAU.1s) DEUTSCHÖSTERREICH, MUSTER	① -	-	40,-	80,-

KAU.2 2 korona, 1917.03.01. (1920)

125 x 85 mm, 1920 - 1924.01.31.

		VG	VF	EF	UNC
☐	KAU.2) DEUTSCHÖSTERREICH bélyegzés	0.2,-	0.4,-	1,-	2,-
☐	KAU.2s) DEUTSCHÖSTERREICH, MUSTER	① -	-	40,-	80,-

4.2. Ausztria bélyegzései

KAU.3 10 korona, 1915.01.02. (1919)

150 x 80 mm, 1919.03.12. - 1924.01.31.

		VG	VF	EF	UNC
☐	KAU.3a) DEUTSCHÖSTERREICH bélyegzés, osztrák oldal mélynyomtatással	0.5,-	1,-	2,-	6,-
☐	KAU.3b) DEUTSCHÖSTERREICH bélyegzés, osztrák oldal ofszetnyomtatással	0.5,-	1,-	2,-	5,-
☐	KAU.3s) DEUTSCHÖSTERREICH, MUSTER	!	-	60,-	100,-

KAU.3a) mélynyomtatás

KAU.3b) ofszetnyomtatás

KAU.4 20 korona, 1913.01.02. (1919)

150 x 90 mm, 1913.09.29. - 1924.01.31.

		VG	VF	EF	UNC
☐	KAU.4a) DEUTSCHÖSTERREICH bélyegzés, bélyegzés az osztrák címeren	3,-	12,-	35,-	125,-
☐	KAU.4b) DEUTSCHÖSTERREICH bélyegzés, bélyegzés az osztrák címer alatt	2,-	10,-	30,-	100,-
☐	KAU.4s) DEUTSCHÖSTERREICH, MUSTER	!	-	100,-	150,-

KAU.5 20 korona, 1913.01.02. (1919), II. kiadás

150 x 90 mm, 1918.10.31. - 1924.01.31.

VG VF EF UNC

☐	KAU.5a)	DEUTSCHÖSTERREICH bélyegzés, bélyegzés az osztrák címeren	2,-	6,-	15,-	40,-
☐	KAU.5b)	DEUTSCHÖSTERREICH bélyegzés, bélyegzés az osztrák címer alatt	0.5,-	1,-	2,-	6,-
☐	KAU.5s)	DEUTSCHÖSTERREICH, MUSTER	Ⓢ	-	80,-	120,-

KAU.6 50 korona, 1914.01.02. (1919)

160 x 100 mm, 1916.12.18. - 1924.01.30.

VG VF EF UNC

☐	KAU.6)	DEUTSCHÖSTERREICH bélyegzés	1,-	3,-	8,-	20,-
☐	KAU.6s)	DEUTSCHÖSTERREICH, MUSTER	Ⓢ	-	80,-	120,-

4.2. Ausztria bélyegzései

KAU.7 100 korona, 1912.01.02. (1919)

163 x 108 mm, 1912.12.23. - 1922.09.30.

		VG	VF	EF	UNC
☐	KAU.7) DEUTSCHÖSTERREICH bélyegzés	1,-	4,-	10,-	30,-
☐	KAU.7s) DEUTSCHÖSTERREICH, MUSTER	①	-	80,-	120,-

Az "osztrák-osztrák" oldalas 100 koronás csakis DEUTSCHÖSTERREICH bélyegzéssel került forgalomba (1920-tól). A női arc képe tükrözve van az eredeti osztrák-magyar kiadású 100 koronás bankjegyhez képest.

KAU.8 1000 korona, 1902.01.02.(1919)

194 x 129 mm, 1903.01.02. - 1921.08.31.

		VG	VF	EF	UNC
☐	KAU.8a) DEUTSCHÖSTERREICH bélyegzés, szürkészöld alapnyomat	4,-	8,-	15,-	50,-
☐	KAU.8as) DEUTSCHÖSTERREICH, szürkészöld alapnyomat, MUSTER	Ⓢ	-	80,-	120,-
☐	KAU.8b) DEUTSCHÖSTERREICH bélyegzés, rózsaszínes alapnyomat	4,-	8,-	15,-	60,-
☐	KAU.8c) DEUTSCHÖSTERREICH és "ECHT..." bélyegzés, szürkészöld alapnyomat	20,-	40,-	60,-	120,-
☐	KAU.8cs) DEUTSCHÖSTERREICH és "ECHT..." bélyegzés, szürkészöld alapnyomat, MUSTER lyukasztás	Ⓢ	-	100,-	150,-
☐	KAU.8d) DEUTSCHÖSTERREICH és "ECHT..." bélyegzés, rózsaszínes alapnyomat	20,-	40,-	60,-	130,-
☐	KAU.8ds) DEUTSCHÖSTERREICH és "ECHT..." bélyegzés, rózsaszínes alapnyomat, MUSTER lyukasztás	Ⓢ	-	100,-	150,-

Későbbi, nem az osztrák-magyar 1000 koronás bankjegy felülbélyegzésével készült változatok:

Osztrák-osztrák oldalas, függőleges DEUTSCHÖSTERREICH bélyegzéssel.

4.2. Ausztria bélyegzései

Vízszintes DEUTSCHÖSTERREICH bélyegzéssel, hátoldalon ornamentika.

Vízszintes DEUTSCHÖSTERREICH bélyegzéssel, hátoldalon ornamentika. Aláírásoktól balra jelölve: II. Auflage. Mélynyomtatás helyett ofsztetymtatással készült.

KAU.9 10.000 korona, 1918.11.02.

194 x 129 mm, 1918.12.19. - 1921.06.25.

			VG	VF	EF	UNC
☐	KAU.9a)	DEUTSCHÖSTERREICH bélyegzés				
☐	KAU.9as)	DEUTSCHÖSTERREICH bélyegzés, MUSTER lyukasztással	✓	-	-	300,-
☐	KAU.9b)	DEUTSCHÖSTERREICH és "ECHT..." bélyegzés	✓	250,-	500,-	800,-
☐	KAU.9bs)	DEUTSCHÖSTERREICH és "ECHT..." bélyegzés, MUSTER lyukasztással	✓	-	-	600,-

4. A korona bankjegyek bélyegzései

Későbbi, nem az osztrák-magyar 10.000 koronás bankjegy felülbélyegzésével készült változatok:

Osztrák-osztrák oldalas, függőleges DEUTSCHÖSTERREICH bélyegzéssel.

Vízszintes DEUTSCHÖSTERREICH bélyegzéssel, hátoldalon ornamentika.

Vízszintes DEUTSCHÖSTERREICH bélyegzéssel, hátoldalon ornamentika. Bal szélén jelölve "II. Auflage" (II. kiadás). Mélynyomatás helyett ofszetnyomatással készült.

4.2. Ausztria bélyegzései

KAU.10 1 korona, 1916.12.01. (1920)

113 x 69 mm, 1920.10.21. - 1924.01.31.

		VG	VF	EF	UNC
☐	KAU.10) "Ausgegeben nach dem..." bélyegzés	15,-	30,-	50,-	120,-
☐	KAU.10s) "Ausgegeben nach dem...", MUSTER	Ⓢ	-	60,-	120,-

KAU.11 2 korona, 1917.03.01. (1920)

125 x 85 mm, 1920.10.21. - 1924.01.31.

		VG	VF	EF	UNC
☐	KAU.11a) "Ausgegeben nach dem..." a német nyelvű oldalon	25,-	50,-	70,-	130,-
☐	KAU.11as) "Ausgegeben nach dem..." a német nyelvű oldalon, MUSTER	Ⓢ	-	60,-	140,-
☐	KAU.11b) "Ausgegeben nach dem..." a magyar nyelvű oldalon	35,-	60,-	85,-	180,-
☐	KAU.11c) A sorozat, "Ausgegeben nach dem..." a német nyelvű oldalon	50,-	80,-	120,-	250,-
☐	KAU.11d) A sorozat, "Ausgegeben nach dem..." a magyar nyelvű oldalon	75,-	100,-	150,-	300,-

KAU.12 10 korona, 1915.01.02. (1920)

150 x 80 mm, 1920.10.21. - 1924.01.31.

		VG	VF	EF	UNC
☐	KAU.12) "Ausgegeben nach dem..." bélyegzés	25,-	40,-	60,-	120,-
☐	KAU.12s) "Ausgegeben nach dem...", MUSTER	ⓘ	-	100,-	150,-

KAU.13 20 korona, 1913.01.02. (1920)

150 x 90 mm, 1920.10.21. - 1924.01.31.

		VG	VF	EF	UNC
☐	KAU.13) "Ausgegeben nach dem..." bélyegzés	80,-	150,-	200,-	350,-

4.2. Ausztria bélyegzései

KAU.14 20 korona, 1913.01.02. (1920), II. kiadás

150 x 90 mm, 1920.10.21. - 1924.01.31.

		VG	VF	EF	UNC
☐	KAU.14) "Ausgegeben nach dem..." bélyegzés	30,-	50,-	80,-	150,-
☐	KAU.14s) "Ausgegeben nach dem...", MUSTER	①	-	-	100,- 150,-

KAU.15 50 korona, 1914.01.02. (1920)

160 x 100 mm, 1920.10.21. - 1924.01.31.

		VG	VF	EF	UNC
☐	KAU.15) "Ausgegeben nach dem..." bélyegzés	35,-	75,-	100,-	150,-
☐	KAU.15s) "Ausgegeben nach dem...", MUSTER	①	-	-	100,- 150,-

KAU.16 100 korona, 1912.01.02. (1920)

163 x 108 mm, 1920.10.21. - 1924.01.31.

		VG	VF	EF	UNC
☐	KAU.16) "Ausgegeben nach dem..." bélyegzés	35,-	75,-	100,-	150,-
☐	KAU.16s) "Ausgegeben nach dem...", MUSTER	!	-	-	100,- 150,-

KAU.17 1000 korona, 1902.01.02. (1920)

194 x 129 mm, 1920.10.21. - 1924.01.31.

		VG	VF	EF	UNC
☐	KAU.17a) "Ausgegeben nach dem..." bélyegzés, szürkészöld alapnyomat	20,-	40,-	60,-	120,-
☐	KAU.17b) "Ausgegeben nach dem..." bélyegzés, rózsaszínes alapnyomat	20,-	40,-	60,-	130,-
☐	KAU.17bs) "Ausgegeben nach dem..." rózsaszínes alapnyomat, MUSTER	!	-	-	100,- 150,-

Az "Ausgegeben nach dem 4. Oktober 1920" bélyegzéssel ellátott bankjegyekből gyakoriak a modern hamisítványok. Többnyire sorszámkövető bankjegyeket bélyegeztek. A következő sorozat- és sorszám-mal rendelkező bankjegyek eredetieknek tekinthetőek:

10 korona, 1915: 1241 / 000***, 1242 / 000***, 1246 / 000***

20 korona, 1913, II. kiadás: 1141 / 002***, 1141 / 909***

50 korona, 1914: 1097 / 113***, 1099 / 105***, 1101 / 105***

100 korona, 1912: 2789/6****, 2792 / 6****, 2793 / 6

1000 korona, 1902: 1493 / 8****, 1494 / 6****, 1495 / 8****, 1496 / 8**** - 9

Csehszlovákia bélyegzései

Csehszlovákia területén 1919. március 3. és március 12. között történt a bankjegyek bélyegzése. A koronaérték tíz századának megfelelő bélyeg vagy bélyegzés került a következő bankjegyekre:

- 10 korona, 1915 - kék "10 haléřů" ragasztott bélyeg
- 20 korona, 1913 - vörös "20 haléřů" ragasztott bélyeg
- 50 korona, 1914 - barna "50 haléřů" ragasztott bélyeg
- 100 korona, 1912 - piros "1 koruna" ragasztott bélyeg
- 1000 korona, 1902 - Palacky-t ábrázoló "Kolek 10K" szövegű gépi bélyegzés

Az 1 és 2 koronás bankjegyek nem kerültek bélyegzésre, azok továbbra is forgalomban maradtak egészen 1919.09.15-ig. Szintén nem jelölték meg a már bevont, vagy bevonás alatt lévő bankjegyeket, illetve a monarchia felbomlása alatt és után kiadott bankjegyeket. Előfordul 1902-es 50 koronás, vagy 1904-es 10 koronás is ragasztott csehszlovák bélyeggel, de ezek nem szolgálhattak fizetőeszközként Csehszlovákiában. Hivatalosan nem kellett volna bélyeggel ellátni a II. kiadású 20 koronás bankjegyeket sem, ennek ellenére nem mindig különböztették meg az első kiadású 20 koronástól és egyaránt került belőlük forgalomba. Nem lett rendeletbe foglalva, hogy pontosan hová kerüljön felragasztásra a bélyeg a bankjegyre, de többnyire a magyar oldalra került, rendszerint eltakarva a magyar címet. Gyakorikak a korabeli hamis bélyegyek eredeti bankjegyekre ragasztva, melyek sok esetben nehezen megkülönböztethetőek az eredetiektől, főleg, hogy az eredeti bélyegyek esetében is jelentős eltérések vannak színben és kivitelezésben. A pénzintézetek a hamis bélyegeket, vagy bélyegzéseket különféle módon meg is jelölték, érvénytelenítették. Leggyakoribb a négyzetes "BANK. ÚŘ. MIN. FIN./ PRAHA" kézi bélyegzés.

A felhasznált bélyegyek két prágai nyomdában készültek. A Haase nyomdában készült "20 haléřů" és "50 haléřů" bélyegyek csakis perforálva, míg a "Česká grafická unie" által készített "10 haléřů" és "1 koruna" bélyegyek ívekben, perforáció nélkül kerültek a bélyegzést végző pénzintézetekhez. A nem perforált íveket többnyire feldarabolták, vágott bélyegyek kerültek a bankjegyekre. Ritkább esetekben az íveket utólag perforálták és fogazott bélyegeket használtak fel.

A 10, 20, 50 és 100 koronás bankjegyek esetében ragasztott bélyegyek fogazott és vágott változatai.

4. A korona bankjegyek bélyegzései

Eredeti csehszlovák gépi bélyegzés az 1902-es 1000 koronás bankjegyen.

Jelölt korabeli hamis bélyegzés további "BANK. ÚŘ. MIN. FIN./ PRAHA" és "Timbre Faux" (bélyeg hamis) kézi bélyegzéssel ellátva.

Hullámvonalakkal érvénytelenített korabeli hamis bélyegzés.

Áthúzással érvénytelenített korabeli hamis bélyegzés.

KCS.1 10 korona, 1915.01.02. (1919)

150 x 80 mm, 1919.03.03. - 1920.06.20.

	VG	VF	EF	UNC
☐ KCS.1a) Vágott bélyeg	4,-	10,-	25,-	60,-
☐ KCS.1b) Fogazott bélyeg	40,-	80,-	150,-	350,-

4.3. Csehszlovákia bélyegzései

KCS.2 20 korona, 1913.01.02. (1919)

150 x 90 mm, 1919.03.03. - 1920.06.20.

	VG	VF	EF	UNC
☐ KCS.2) Fogazott bélyeg	5,-	15,-	30,-	120,-

KCS.3 20 korona, 1913.01.02. (1919), II. kiadás

150 x 90 mm, 1919.03.03. - 1920.06.20.

	VG	VF	EF	UNC
☐ KCS.3) Fogazott bélyeg	5,-	12,-	25,-	80,-

KCS.4 50 korona, 1914.01.02. (1919)

160 x 100 mm, 1919.03.03. - 1920.02.20.

	VG	VF	EF	UNC
☐ KCS.4) Fogazott bélyeg	15,-	35,-	60,-	150,-

KCS.5 100 korona, 1912.01.02. (1919)

163 x 108 mm, 1919.03.03. - 1919.11.15.

		VG	VF	EF	UNC
☐	KCS.5a) Vágott bélyeg	5,-	12,-	25,-	80,-
☐	KCS.5b) Fogazott bélyeg	40,-	80,-	150,-	350,-

KCS.6 1000 korona, 1902.01.02. (1919)

194 x 129 mm, 1919.03.03. - 1919.12.31.

		VG	VF	EF	UNC
☐	KCS.6a) szürkészöld alapnyomattal	15,-	50,-	100,-	350,-
☐	KCS.6b) rózsaszínes alapnyomattal	15,-	50,-	120,-	400,-

A Szerb-Horvát-Szlovén Királyság bélyegzése

A bankjegyek bélyegzése hivatalosan először 1919. december végétől 1919. január végéig tartott, melynek során bélyegzésre került az összes forgalomban lévő osztrák-magyar bankjegy. Kivételt képeztek a Monarchia felbomlása után forgalomba került, vagyis a 25 és 200 koronás, a második kiadású 1913-as 20 koronás és a 10.000 koronás bankjegyek. A bélyegzés célja ebben az esetben is az volt, hogy meghatározzák a saját területen forgó bankjegyek mennyiségét és megakadályozzák továbbiak beszivárgását a szomszédos államok területéről, ezáltal is megvédjék a saját bankjegyek értékét. A bankjegyekre gyakorlatilag bármilyen pénzügyi intézmény, katonai hatóságok, járási-, városi-, községi-, közigazgatási-, adóhivatalok, egyházi stb. szervek bélyegzése rákerülhetett, ebből kifolyólag több ezer féle változat létezhet. Egyedül Belgrádban használtak gépi nyomtatú körbélyegzést (Министарство финансија), amely a bankjegyek német szövegű oldalára került. A bélyegzések nem feltétlenül szerb, horvát vagy szlovén nyelvűek voltak, azok előfordultak magyar (Vajdaság és a megszállt Dél-Magyarország területéről) és német (Szlovénia és Ausztria déli területeiről) nyelven is. A bélyegzésre felhasználtak adminisztrációs (korábban más célra használt), vagy csak a bankjegybélyegzésre készült bélyegzőket is. A bankjegyeken előforduló bélyegzések jelentős része korabeli vagy modern hamisítvány. Mivel az eredetiek is gyenge minőségűek és megszámlálhatatlanul sok változat létezik, ezért az eredetit a hamistól megkülönböztetni szinte lehetetlen.

Bács-Bodrog vármegye Apatini járás
főszolgabírája

”Járási főszolgabírói hivatal” bélyegzés

Szerb katonai bélyegzés, Berane (Montenegro)

Szerb városi bélyegzés (Subotica - Szabadka)

A Szerb-Horvát-Szlovén Királyság valutájának végleges rendezése céljából elrendelték a bankjegyek második alkalommal történő bélyegzését is. 1919.09.26. és 1919.12.15. között külön erre a célra szolgáló bélyegekkel jelölték meg a már korábban szabályosan megjelölt bankjegyeket. Megjelölésre kerültek a 10, a 20 (I. kiadású), az 50, a 100 és az 1000 koronás bankjegyek. Az első alkalommal bélyegzéssel megjelölt 1 és 2 koronásokat nem jelölték meg újra. Az új dinár pénzjegyek kibocsátásáig a pénz értékéből 20%-ot visszatartottak, arról elismervényt adtak, a hamis bélyegzővel ellátott pénzjegyeket pedig elkozták. A rendelet szerint a bélyeg a német oldal felső jobb oldalára kerülhetett, továbbá kiegészítették azt a pénzintézet kézi bélyegzőjével. Címletek szerint a következő bélyegeket használták:

- 10 korona, 1904. vagy 1915. - okkersárga fogazott bélyeg
- 20 korona, 1913. - lila fogazott bélyeg
- 50 korona, 1902. vagy 1914. - zöld fogazott bélyeg
- 100 korona, 1912. - barna vágott bélyeg
horvát - Kraljestvo Srba-Hrvata-Slovenaca
szlovén - Kraljestvo Srbov-Hrvatov-Slovencev
szerb - Краљевство Срба, Хрвата и Словенаца
- 1000 korona, 1902. - sárga-kék vágott bélyeg
horvát - Kraljestvo Srba-Hrvata-Slovenaca
szlovén - Kraljestvo Srbov-Hrvatov-Slovencev
szerb - Краљевство Срба, Хрвата и Словенаца

1. bélyegzés:
Belgrádi gépi nyomatú kör-
bélyegzés (Министарство
финансија).
2. bélyegzés:
Zöld fogazott bélyeg "Česka
Industrijalna Banka,
Podružnica Ljubljana"
bélyegzéssel.

Románia bélyegzései

Románia területén 1919.06.10. és 1919.08.28. között rendelték el a forgalomban lévő 10-10.000 korona címletű bankjegyek bélyegzését. Ennek során "TIMBRU SPECIAL ROMANIA" feliratú, 30 mm átmérőjű fekete körbélyegző került a forgalomban lévő papírpénzekre, kivéve az el nem ismert fehér hátú 25 és 200 koronásokra, illetve a kis címletű 1 és 2 koronás bankjegyekre. A bélyegzés elhelyezéséből következtetni lehet a bélyegzés elvégzésének a helyére; Bánát és Bukovina területén a német szövegű oldalra, Erdélyben pedig a magyar szövegű oldalra helyezték a bélyegzőt, általában úgy, hogy eltakarja a címet. A Marostól délre eső területen az egymást váltó román és szerb csapatok miatt előfordultak délszláv és román bélyegzések is ugyanazon a bankjegyen. Az így lebélyegzett koronák hivatalos árfolyama 1 leu = 2 bélyegzett korona volt. A bélyegzett korona elfogadása csak az újonnan szerzett területeken volt kötelező, az a régi Románia nem területén nem számított törvényes fizetőeszközként. A bélyegzések között változatok is találhatóak és azok gyakran gyenge minőségűek, nehezen megkülönböztethető a korabeli hamis az eredetitől. A monarchia felbomlásának idejében az 1907-es 20 és az 1910-es 100 koronások a korábbi bevonás miatt már nem voltak törvényes fizetőeszközök, ennek ellenére előfordultak román bélyegzéssel is, ezek a bélyegzett bankjegyek bevonása során szintén átváltásra kerültek.

KRO.1 10 korona, 1904.01.02. (1919)

140 x 80 mm, 1919.06.10. - 1920.09.10.

		VG	VF	EF	UNC
☐	KRO.1a) bélyegzés a magyar oldalon	10,-	40,-	100,-	300,-
☐	KRO.1b) bélyegzés az osztrák oldalon	15,-	50,-	120,-	400,-

KRO.2 10 korona, 1915.01.02. (1919)

150 x 80 mm, 1919.06.10. - 1920.09.10.

VG VF EF UNC

KRO.2a) bélyegzés a magyar oldalon

3,- 8,- 20,- 60,-

KRO.2b) bélyegzés az osztrák oldalon

4,- 12,- 25,- 80,-

KRO.3 20 korona, 1907.01.02. (1919)

150 x 90 mm, 1919.06.10. - 1920.09.10.

VG VF EF UNC

KRO.3a) bélyegzés a magyar oldalon

40,- 100,- – RITKA –

KRO.3b) bélyegzés az osztrák oldalon

50,- 120,- – RITKA –

4.5. Románia bélyegzései

KRO.4 20 korona, 1913.01.02. (1919)

150 x 90 mm, 1919.06.10. - 1920.09.10.

		VG	VF	EF	UNC
☐	KRO.4a) bélyegzés a magyar oldalon	3,-	10,-	30,-	150,-
☐	KRO.4b) bélyegzés az osztrák oldalon	4,-	15,-	40,-	200,-

KRO.5 20 korona, 1913.01.02. (1919), II. kiadás

150 x 90 mm, 1919.06.10. - 1920.09.10.

		VG	VF	EF	UNC
☐	KRO.5a) bélyegzés a magyar oldalon	3,-	8,-	20,-	80,-
☐	KRO.5b) bélyegzés az osztrák oldalon	4,-	10,-	30,-	100,-

KRO.6 50 korona, 1902.01.02. (1919)

150 x 100 mm, 1919.06.10. - 1920.09.10.

VG VF EF UNC

☐	KRO.6a)	bélyegzés a magyar oldalon	60,-	250,-	– RITKA –
☐	KRO.6b)	bélyegzés az osztrák oldalon	80,-	300,-	– RITKA –

KRO.7 50 korona, 1914.01.02. (1919)

160 x 100 mm, 1919.06.10. - 1920.09.10.

VG VF EF UNC

☐	KRO.7a)	bélyegzés a magyar oldalon	10,-	40,-	100,- 300,-
☐	KRO.7b)	bélyegzés az osztrák oldalon	10,-	40,-	100,- 300,-

4.5. Románia bélyegzései

KRO.8 100 korona, 1910.01.02. (1919)

163 x 108 mm, 1919.06.10. - 1920.09.10.

		VG	VF	EF	UNC
☐	KRO.8a) bélyegzés a magyar oldalon	600,-	1200,-	–	RITKA –
☐	KRO.8b) bélyegzés az osztrák oldalon	–	–	RITKA	–

KRO.9 100 korona, 1912.01.02. (1919)

163 x 108 mm, 1919.06.10. - 1920.09.10.

		VG	VF	EF	UNC
☐	KRO.9a) bélyegzés a magyar oldalon	4,-	8,-	25,-	80,-
☐	KRO.9b) bélyegzés az osztrák oldalon	6,-	12,-	30,-	100,-

4. A korona bankjegyek bélyegzései

KRO.10 1000 korona, 1902.01.02. (1919)

194 x 129 mm, 1919.06.10. - 1920.09.10.

		VG	VF	EF	UNC
☐	KRO.10a) bélyegzés a magyar oldalon	5,-	20,-	40,-	80,-
☐	KRO.10b) bélyegzés az osztrák oldalon	6,-	25,-	50,-	100,-

KRO.11 10.000 korona, 1918.11.02. (1919)

194 x 129 mm, 1919.06.10. - 1920.09.10.

		VG	VF	EF	UNC
☐	KRO.11a) bélyegzés a magyar oldalon	80,-	150,-	300,-	500,-
☐	KRO.11b) bélyegzés az osztrák oldalon	100,-	200,-	350,-	600,-

Fiume bélyegzései

A Monarchiából kiváló Fiume a bélyegzés nélküli bankjegyek a beáramlásának megakadályozása végett szintén a pénzek bélyegzése mellett döntött. A bélyegzéseknek három típusa ismeretes. Legelőször 30 mm átmérőjű, a savoyai királyi ház címerét ábrázoló bélyegzéssel látták el a bankjegyek egy kis részét. Feltételezhetően rövid ideig használták és kevés pénzre került rá ez a bélyegzés, és csak a kisebb címletű (1 és 20 korona közötti) bankjegyeket érintette a bélyegzés. 1919. áprilisában vezették be a fiumei koronát, így a forgalomban lévő összes osztrák-magyar koronát - az 1918. végén kiadottak kivételével - felülbélyegezték a 30 mm átmérőjű "CITTA DI FIUME" szövegezésű körbélyegzővel. Mivel a fiumei korona hamarosan magasabb értéket képviselt, mint a bélyegezetlen korona a Szerb-Horvát-Szlovén Királyság területén, így elkezdődött a bélyegezetlen korona bankjegyek beáramlása és a felülbélyegzések hamisítása. 1919. októberében hozzáfogtak a bankjegyek újbóli bélyegzéséhez. A hamisnak vélt fiumei koronákat érvénytelenítették, az eredetieket pedig újból felülbélyegezték egy új, bonyolult rajzolatú és méretben is nagyobb bélyegzővel. Az 1 és 2 koronások a bélyegzés alól kivételt képeztek. A fiumei bélyegzésekkel előforduló bankjegyek nagy része korabeli vagy modern hamisítvány, ezért a gyűjtésük nagy odafigyelést igényel.

←
30 mm átmérőjű a savoyai királyi ház címerét ábrázoló bélyegzés.

←
30 mm átmérőjű "CITTA DI FIUME" szövegezésű körbélyegzés.

←
Bonyolultabb rajzolatú "FIUME" bélyegzés.

A független Magyarország papírpénzei, 1918-1919

A Monarchia széthullásával önállósuló Magyarországot felkészületlenül érte a függetlenség. Az egyre gyorsuló infláció egyre több papírpénzt igényelt, és az Osztrák-Magyar Bank képtelen volt kielégíteni Magyarország növekvő bankjegyszükségletét. 1918. novemberében az Osztrák-Magyar Bank budapesti főintézete az Athenaeum nyomda közreműködésével - Falusi Elek grafikusművész által néhány nap alatt megrajzolt - 200 koronás bankjegy nyomtatásába kezdett, azonban Bécs azonnal leállította a bankjegy forgalomba hozatalát.

Ezzel egy időben a magyar kormány 4.5 milliárd korona kölcsönt vett fel az Osztrák-Magyar Banktól, aminek egy részét bankjegyekben kapta, a többit Budapesten állították elő papírpénz formájában. Bécs biztosította Budapestnek a 25 és a 200 koronás bankjegyek nyomtatásához szükséges eszközöket, így már 1918. novemberében megindult a Magyar Földrajzi Intézet gépein a magyar kiadású 200 koronások nyomtatása. Hogy a bécsi kiadású 200 koronásoktól meg lehessen különböztetni, ezek "A" betűvel és 2000 alatti sorozatszámokkal lettek megjelölve, a hátlap pedig üres maradt. Későbbiekben a Magyar Tanácsköztársaság az Osztrák-Magyar Bank beleegyezése nélkül már nemcsak 200, hanem 25 koronásokat is elkezdett nyomtatni különféle helyi budapesti nyomdáknál. A Tanácsköztársaság 25 koronásai abban különböztek az bécsi kiadású 25 koronásoktól, hogy sorozatszámuk 3000 feletti volt, illetve hátoldali hullámvonalas nyomtatás nélkül is készültek. A 200 koronások "A" betűvel és 2000 feletti sorozatszámokkal lettek ellátva, és hullámvonalas, valamint hullámvonal nélküli hátoldallal is készültek. A 3.954/1919. M.E. rendelet alapján, a Tanácsköztársaság bukása után, 1919. augusztusától a 3000 feletti sorozatszámokkal ellátott 25 koronás bankjegyeket csakis 5 korona értékben, az „A” 2000 feletti sorozatszámú 200 koronásokat pedig 40 korona értékben lehetett elfogadni, emiatt fordulnak elő "5", "5 korona", "40", "40 korona" kézi jelzéssel vagy bélyegzéssel ezek a bankjegyek. Szintén a Tanácsköztársaság alatt kerültek kiadásra a 7000 feletti sorozatszámokkal ellátott, az osztrák-magyar kiadásúakkal megegyező, de gyengébb minőségben nyomtatott 1 és 2 koronások. A további papírpénzek kiadásával a Magyar Postatakarékpénztárt bízták meg, ezért ezeket az 5, 10 és 20 koronás papírpénzeket a maguk idejében postapénzeknek is nevezték. A bankjeggyártás ismeretének hiányában ezek szintén gyenge minőségben készültek, színeik összezemosódtak és a használat során gyorsan koptak. A Tanácsköztársaság bukása után a 10 és 20 koronások kis mértékben megváltoztatva és augusztusi dátummal ellátva újból nyomtatás alá kerültek.

Külön csoportot képeztek a Tanácsköztársaság fennállása idején, de a szegedi kormány által nyomtatott számozás nélküli, forgalomba sosem került 200 koronások. Rajzolatuk kis mértékben eltért a Bécsben vagy Budapesten kiadottaktól.

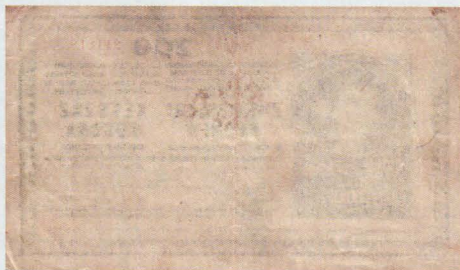
K.20 200 korona, 1918.11.03.

171 x 120 mm, 1918.11.03. - azonnal bevonva!

		VG	VF	EF	UNC
☐	K.20x) Számozás nélkül	—	—	RITKA	—
☐	K.20s) MUSTER	—	—	RITKA	—

K.21 200 korona, 1918.10.27., A 2000 alatti sorozat

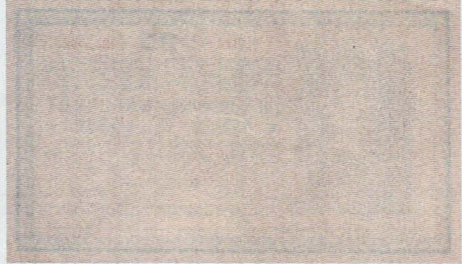
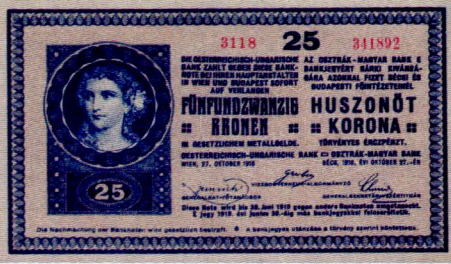
168 x 100 mm, 1918.11.07. - 1920.11.11.

		VG	VF	EF	UNC
	Hátoldal üres:				
☐	K.21) A 1xxx sorozat	20,-	50,-	80,-	200,-
☐	K.21s) A 1xxx, MUSTER	-	-	-	-

- ▷ **K.18** B sorozat és számozott sorozat, az Osztrák-Magyar Monarchia kiadása.
- ▷ **K.23** A 2000 feletti sorozat, a Magyar Tanácsköztársaság kiadása.

5. A független Magyarország papírpénzei, 1918-1919

K.22 25 korona, 1918.10.27., 3xxx sorozat

135 x 80 mm, 1919.04.25. - 1920.11.11.

		VG	VF	EF	UNC
	Hátoldal üres:				
☐	K.22a) 3xxx sorozat, 13x3.5 mm-es sorszám	6,-	15,-	30,-	150,-
☐	K.22b) 3xxx sorozat, 18x4 mm-es sorszám	6,-	15,-	30,-	150,-
☐	K.22x1) sorozat és sorszám nélkül	———— RITKA ————			
	Hátoldal hullámvonalas:				
☐	K.22c) 3xxx sorozat, 13x3.5 mm-es sorszám	5,-	12,-	25,-	100,-
☐	K.22d) 3xxx sorozat, 18x4 mm-es sorszám	5,-	12,-	25,-	100,-
☐	K.22e) 3xxx sorozat, 16x3 mm-es sorszám	10,-	20,-	40,-	150,-
☐	K.22f) 3xxx sorozat, 18x3 mm-es sorszám	40,-	80,-	150,-	300,-
☐	K.22x2) sorozat és sorszám nélkül	———— RITKA ————			
<ul style="list-style-type: none"> • Ismert az előoldalon hullámvonalas nyomat nélkül is, tévnyomatnak tekinthető. • K.22x1, K.22x2 Próbanyomat vagy tévnyomat (előfordul, hogy a számozás a hátoldalon van). 					

K.22a,c) sorszám 13x3.5 mm

K.22b,d) sorszám 18x4 mm

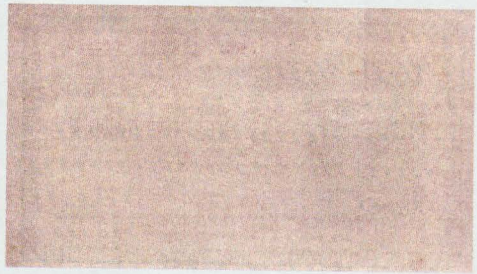
K.22e) sorszám 16x3 mm

K.22f) sorszám 18x3 mm

▷ **K.17** lxxx sorozat, az Osztrák-Magyar Monarchia kiadása.

K.23 200 korona, 1918.10.27., A 2000 feletti sorozat

168 x 100 mm, 1919.05.20. - 1920.11.11.

VG VF EF UNC

Hátoldal üres:

☐	K.23a)	A 2xxx sorozat	25,-	60,-	100,-	200,-
☐	K.23x1)	sorozat és sorszám nélkül	———— RITKA ————			

Hátoldal hullámvonalas:

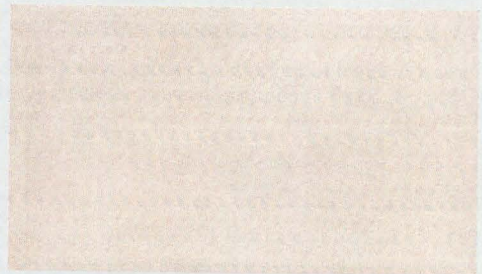
☐	K.23b)	A 2xxx sorozat	20,-	40,-	70,-	150,-
☐	K.23x2)	sorozat és sorszám nélkül	———— RITKA ————			

• **K.23x1, K.23x1** Próbanyomat vagy tévnyomat (előfordul, hogy a számozás a hátoldalon van).

▷ **K.18** B sorozat és számozott sorozat, az Osztrák-Magyar Monarchia kiadása kiadása.

▷ **K.21** A 2000 alatti sorozat, a független Magyarország kiadása 1918. végétől.

K.24 200 korona, 1918.10.27., szegedi nyomtat

168 x 100 mm, forgalomba nem került

VG VF EF UNC

☐	K.24a)	Számozás nélkül, mindkét oldalon hullámos alapnyomattal	———— RITKA ————			
☐	K.24b)	Számozás nélkül, hátoldalon hullámos alapnyomat nélkül	———— RITKA ————			
☐	K.24c)	Számozás nélkül, mindkét oldal hullámok nélkül	———— RITKA ————			

5. A független Magyarország papírpénzei, 1918-1919

A bécsi vagy budapesti kiadás (bal oldali kép) összehasonlítása a szegedi kiadással (jobb oldali kép). A szegedi eltérő "OMB-OUB" alpnymattal rendelkezik, eltérő az arckép, illetve más a vonalazás a jobb felső sarokban.

K.25 1 korona, 1916.12.01., 7xxx sorozat

113 x 69 mm, 1919.04.30. - 1922.06.13.

VG VF EF UNC

☐	K.25a) 7xxx sorozat, 16x3 mm-es sorszám	5,-	15,-	30,-	80,-
☐	K.25b) 7xxx sorozat csillaggal, 16x3 mm-es sorszám	20,-	40,-	80,-	200,-
☐	K.25c) 7xxx sorozat, 19x4 mm-es sorszám	20,-	40,-	80,-	200,-
☐	K.25d) 7xxx sorozat, 18x3 mm-es sorszám	40,-	80,-	150,-	400,-

No. 041353

7420

K.25a) 16x3 mm-es sorszám

No. 001343

7320*

K.25b) 16x3 mm-es sorszám, sorozat csillaggal

No. 003993

7391

K.25c) 19x4 mm-es sorszám

No. 252731

7351

K.25d) 18x3 mm-es sorszám

▷ **K.15** 1xxx sorozat, az Osztrák-Magyar Monarchia kiadása.

K.26 2 korona, 1917.03.01., 7000 feletti sorozat

125 x 85 mm, 1919.05.25. - 1922.05.13.

		VG	VF	EF	UNC
☐	K.26a) 7xxx sorozat, 18x4 mm-es sorszám	5,-	15,-	30,-	80,-
☐	K.26b) 8xxx sorozat, 16x3 mm-es sorszám	80,-	150,-	250,-	500,-

- A nyomtatás gyenge minőségéből adódóan a bankjegyen szereplő szöveg formailag eltérhet ("TÖR-
VÉKY", "GENENAL...").

K.26a) 7xxx sorozat, 18x4 mm-es sorszám

K.26b) 8xxx sorozat, 16x3 mm-es sorszám

- ▷ **K.16** 1xxx sorozat, az Osztrák-Magyar Monarchia kiadása.

PENNY

MAGYAR NEMZETI BANK

BUDAPEST, 1943. ÉVI FEBRUÁR HO

[Signature]
ELNÖK

[Signature]
FŐTANÁCSOS

[Signature]
VEZÉRIG

A BANKJELZÉSEK UTÁNZÁSA
TÖR... ABTA BÜNTET...

ISBN 978-80-972519-1-8